

да се топлятъ. Едва покрити съ парцаливи дрѣхи, изложени на строгостъта на една изключително студена зима, тѣ получаваха само по 330 грама хлѣбъ отъ кукурузено брашно на день. На това се прибавяше по нѣколко сварени кукурузени кочани и това бѣше всичко.

Плѣвентъ бѣше се прѣобърналъ на една обширна гробница, въ която гинеше въ мизерия и мжчително безпокойствие една 40,000-на армия, съвършено отдѣлена отъ останалия свѣтъ. Положението изглеждаше отчаяно ¹⁾.

Османъ паша се бѣ научилъ за прѣвзимането на Карсъ още на 22 поември. Прѣзъ този день много рано заранъта, турскитѣ войници съгледаха една афиша, прикрѣпена о единъ стълбъ срѣщу укрѣплението на Пертевъ бея прѣдъ рускитѣ стражеви постове на търненскитѣ хълмове. Тази афиша бѣ тутакси вземена и занесена на Тахиръ паша, който я прѣпрати на мюшира. Единъ или два часа слѣдъ туй, Руситѣ окачиха на сѣщия стълбъ една нова плакарда, подобна на първата. Тази плакарда, написана на лошъ турски езикъ, имаше слѣдующето съдържание: „крѣпостъта „Карсъ е прѣвземена; армията на Мухтаръ „паша се прѣдаде; вий сте заобиколени отъ „всѣкадѣ отъ Руситѣ; вашия Господаръ иска „миръ, само Османъ-паша ви държи още тука.

¹⁾ Вижъ приложение № 12.